

JAMES BOND: AGENT JEJ VELIČENSTVA REKLAMY?

tyždeň

20 ROKOV PO

Klaus, Fico, Mikloško a Zajac o Československu

43/2012 . 22. októbra 2012 . cena 1,50 € . 35 Kč . www.tyzden.sk

9 1771336 593009

43

EVA ČOBEJOVÁ

Prečo vyhrali?

Na Slovensku sa na jeseň udeľujú až tri prestížne ceny, ktoré oceňujú dobrú architektúru. Jedna z týchto súťaží už pozná svojich víťazov – udelené boli ceny CE•ZA•AR.

foto: Ce-za-arsk/Michal Višňanský a Ce-za-arsk/GUTGUT

CE•ZA•AR je ocenením Slovenskej komory architektov a udeľuje sa v šiestich kategóriách. Pozrime sa bližšie na dve z nich – tie, ktoré sa týkajú bývania. Niežby ostatné kategórie neboli zaujímavé či dôležité, ale práve ocenené diela v kategórii rodinné domy a bytové domy môžu byť pre ľudí, uvažujúcich o kvalite vlastného bývania, inšpirujúce. A môžu formovať našu predstavu o tom, čo je dnes v architektúre kvalitné a najmä progresívne. Teda žiadny štandard, ale progresívny trend v slovenskom, ale aj v európskom kontexte.

Najmä milovníci lifestylových časopisov o bývaní môžu byť veľmi prekvapení, keď si pozrú, ktoré domy považuje za najlepšie medzinárodná porota renomovaných architektov. Už vlani bol v kategórii rodinné domy veľmi prekvapivý víťaz a tohto roku sa to v tejto kategórii zopakovalo. Žiadny ohurujúci dom s efektnými fasádami, ktorý si nemôžete nevšimnúť. Naopak, oba domy sú skôr nenápadné a pôsobia akosi nedokončené. Ich kvalita sa dá len veľmi ťažko odčítať z fotografií, lebo na nich pôsobia úplne všedne, žiadna výstredná či lúbivá avantgarda.

Aj vlnajší víťazný rodinný dom, aj tohtoročný víťaz sú vlastne obydlia architektov, ktoré si postavili sami pre seba. Vlani zvíťazil rodinný dom architekta Viktora Šabíka, tohto roku si cenu odniesla skupina architektov združená v ateliéri gutgut, ktorá vyhrala s multichatou v Senci 5xT, určenou pre vlastné potreby. Teda pre rekreáciu členov ateliéru. Asi nie je náhoda, že progresívne stavby si stavajú architekti najmä sami pre seba. Podobné projekty by zrejme neprešli u klasického zákazníka, ktorý chce aby bolo na prvý pohľad vidno, že investoval do špičkového architekta.

Ale ako potom verejnosti vysvetliť, že toto je naozaj to najlepšie, čo sa za posledné obdobie v segmente rodinného bývania postavilo? Aj člen poroty slovenský architekt Ilja Skoček, ktorý je dvojnásobným laureátom tejto ceny, si uvedomuje, že nie je ľahké širokej verejnosti vysvetliť, prečo vyhrala v kategórii rodinných domov práve Chata 5xT (Štefan Polakovič a kolektív štúdia

Víťazné domy: Chata 5xT Senec a bytový dom Casa Pueblo v Bratislave.

gutgut). Podobný problém môže byť aj s vysvetľovaním toho, prečo v kategórii bytový dom vyhral práve projekt Casa Pueblo (architekti Michal Vršanský, Vladimír Vršanský, Branislav Hantabal, Zuzana Nágelová). Viacero konkurentov vyzeralo na fotografiách atraktívnejšie v jednom aj druhom prípade. Porota však svoje rozhodnutie veľmi nezdôvodňuje, akoby nám jej zloženie z rešpektovaných architektov malo stačiť. Ale otázka „prečo“ sa tlačí na jazyk.

nič strnulé

Architekt Ilja Skoček skúsil pre .týždeň vysvetliť, prečo vyhrali práve tieto diela, a nie iné. No prv, než sa dostaneme k hlavnej téme, architekt Skoček si povzdychne, že mu v súťaži chýbalo jedno dôležité dielko – projekt ateliéru, ktorý si z bývalej dedinskej pece na pálenie tehly prerobil architekt Pavol Paňák. Tento projekt vyhral prestížnu medzinárodnú cenu Brick Award, no na domácej pôde nesúťažil. Pavol Paňák sa totiž neprihlásil.

Ďalšia dôležitá vec je, že autori do prvého kola súťaže posielajú panely formátu A1 s fotografiami. A tie bývajú niekedy veľmi klamlivé. Napríklad vlni rodinný dom Viktora Šabíka na fotografiách nijako nežiaril, pretože je to dosť nefotogenický objekt. „Šabíkov dom má v sebe nejednu nedokonalosť, ale svojou čarovnou atmosférou vás hneď chytí,“ vysvetľuje Ilja Skoček, ako sa

vlni zo zdanlivého outsidera stal víťaz. Preto je dôležité druhé kolo, kde porotcovia idú na miesto činu a vypočujú si aj prezentáciu autora. Najmä v kategóriách, ktoré sa týkajú bývania, rozhoduje nielen kvalita projektu či jeho progresívnosť, svoju úlohu hrá aj atmosféra domu. Tá nechýbala seneckej chate, ktorú si navrhli architekti štúdia gut-gut ako spoločné víkendové obydlie. „Časopisy o bývaní sú plné obrázkov, na ktorých sú vystajlované kúpeľne, kde každý uterák má svoje presné miesto a nič sa tu nesmie meniť. K tej chate môžete kedykoľvek niečo pristaviť, môžete si do

Asi nie je náhoda, že progresívne stavby stavajú architekti zväčša pre seba.

nej prikúpiť stoličku, zavesiť si tam obraz, môžete stále niečo uberať, pridávať,“ hovorí Ilja Skoček. „To nie je interiér z reklamného katalógu s naleštenou podlahou, koženou sedačkou a skleneným stolíkom s misou so zelenými jablkami. Nie je to interiér, kde je všetko vypočítané a dokonalé. V tej chate je všetko mäkké, útulné. A nie je to strnulé.“

priestorový program

Kategóriu bytových domov ovplyvnila najmä kríza, ktorá zastavila veľké developerské projekty. Zrejme musíme ešte zopár

rokov počkať, kým sa zopakuje rok 2007, keď v tejto kategórii súťažili tri veľkorysé bratislavské projekty – Rozadol, Bytový dom Karloveské rameno a Octopus Habitat. Ale práve tento čas je vhodný na hľadanie menších alternatívnych riešení. Zrejme aj preto porotu zaujal dom s tromi bytmi, ktorý vracia do Bratislavy kedysi osvedčený model viladomov.

Lenže aj v tomto prípade môže byť laik, ktorý navyše dom pozná iba zvonku či z fotografií, zaskočený. Žeby toto bolo ten najlepší bytový dom, čo sa za posledné obdobie postavil? Naozaj práve toto stojí za ocenenie?

„To je iná forma bývania. Byty sú veľmi rôznorodé, členité a priestorovo bohaté. Každý byt je úplne iný, každý má svoj charakter. Sú to ako tri lofty v jednom dome,“ vysvetľuje Ilja Skoček. Architekt s investorm sa pokojne mohli rozhodnúť pre štandardnú bytovku, ktorej by dali akurát luxusnejšiu fasádu s osvedčenými ťahákmi, ako sú sklenené zábradlia. Lenže architekti si zvolili náročnejšiu cestu. Pritom už samotný pozemok bol dosť komplikovaný, no autori si vec ešte skomplikovali netradičným riešením. Výsledkom je kvalitný vnútorný priestor. „Oni sa s tým naozaj vyhrali. Je to náročný priestorový program,“ hovorí Ilja Skoček. „Išli do rizika, ktoré mohlo dopadnúť zle.“ A výsledkom je CE•ZA•AR, ktorým porota ocenila najmä mieru vôle na experiment. ●

HYPOTÉKA S NULOVOU SPLÁTKOU

NAJRÝCHLEJŠIA
HYPOTÉKA

IBA V ČSOB NAOZAJ NEPLATÍTE 3 MESAČNÉ SPLÁTKY

S našou hypotékou môžete ušetriť na splátkach až 1 500 €, získate výhodnú úrokovú sadzbu, za spracovanie úveru neplatíte poplatok a navyše vám úver schválime už do 24 hodín.

Ponuka hypotéky s 3 mesačnými splátkami, ktoré zaplatíte za vás, platí od 17. 9. 2012 do 30. 11. 2012 a získate ju pri fixácii úrokovej sadzby na 3 a viac rokov. Viac informácií a ďalšie podmienky sa dozviete vo všetkých pobočkách ČSOB a na www.csob.sk.

www.csob.sk

ČLEN KBC GROUP

